

Voici le troisième point de grammaire que M. NY Ratha a commenté à l'attention des enseignants du primaire et du secondaire qui veulent le consulter pour améliorer leur maîtrise de la langue française.

ក្នុងអត្ថបទខាងក្រោមនេះ យើងខ្ញុំសូមលើកយកចំណុចមួយក្នុងវេយ្យាករណ៍ភាសាបារាំងដែលស្តីអំពីកិរិយាសព្ទជំនួយ និង កិរិយាសព្ទពាក់កណ្តាលជំនួយ មកពន្យល់ អត្តាធិប្បាយភាសាខ្មែរ ដើម្បីមិនណែនាំផលិតជា ឯកសាររៀន និង បង្រៀនភាសាបារាំងឱ្យ បានច្រើនដល់សិស្ស និងគ្រូភាសាបារាំង ទាំងអស់នៅកម្ពុជា។

Les auxiliaires et les semi-auxiliaires

ចូរមើលឧទាហរណ៍នៃឃ្លាចំនួនបីខាងក្រោមនេះ :

- 1. Sophie a reçu une lettre de son copain. សូភីបានទទួលសំបុត្រ មួយច្បាប់ពីមិត្តប្រុសរបស់នាង ។
- 2. Chantha est arrivé à midi. ចន្ទាបានមកដល់ពេលថ្ងៃត្រង់ ។
- 3. Il vient de partir. គាត់ទើបតែចាកចេញ ។

ក្នុងល្បះទាំង៣ខាងលើនេះ យើងសង្កេតឃើញថា កិរិយាសព្ទជំនួយ avoir និង être ត្រូវបានប្រើសម្រាប់បំបែកកិរិយាសព្ទ នៅសមាសកាល (temps composé) ក្នុងឃ្លាទី១ និង ឃ្លាទី២ ។ កិរិយាសព្ទពាក់កណ្តាលជំនួយ ក្នុងឃ្លាទី៣ គឺត្រូវបានប្រើដើម្បី បញ្ជាក់ពេលវេលា និងន័យផ្សេងៗ។

ក. កិរិយាសព្ទជំនួយ : គឺជាកិរិយាសព្ទ être et avoir ភ្ជាប់ជាមួយ participe passé មួយប្រើដែលសម្រាប់បង្កើត សមាសកាល ។

- Avoir

គឺជាកិរិយាសព្ទជំនួយនៃកិរិយាសព្ទភាគច្រើន ។ កិរិយាសព្ទ êtreក៏ត្រូវ បានបំបែកជាមួយកិរិយាសព្ទ avoir ដែរនៅ សមាសកាល J'ai été ;

J'avais été។

- Exemples : passé composé : il a compris
 plus-que-parfait : il avait compris
 passé antérieur : il eut compris
 futur antérieur : il aura compris
 subjonctif passé : qu'il ait compris
 conditionnel passé : il aurait compris
 participe passé : ayant compris
 infinitif passé : avoir compris

- Être

កិរិយាសព្ទ être ប្រើសម្រាប់បង្កើតសមាសកាលនៃកិរិយាសព្ទ មួយចំនួនដូចជា : aller, arriver, décéder, entrer, mourir, naître, partir et repartir, rester, tomber et retomber, venir, et ses com-
 posés" devenir, revenir, monter, descendre, etc.។

- Exemples : passé composé : il est arrivé
 plus-que-parfait : il était arrivé
 passé antérieur : il fut arrivé
 futur antérieur : il sera arrivé
 subjonctif passé : qu'il soit arrivé

- conditionnel passé : il serait arrivé
- participe passé : étant arrivé
- infinitif passé : être arrivé

កិរិយាសព្ទ être ប្រើសម្រាប់បង្កើតសមាសកាលនៃកិរិយាសព្ទ

pronominaux

- Exemples : se promener : nous nous sommes promenés
- s'asseoir : elle s'était assise

កិរិយាសព្ទ être ប្រើសម្រាប់បង្កើត la voix passive

Exemple : inviter : être invité ; je suis invité ; j'ai été invité

- Auxiliaire être ou avoir ?

កិរិយាសព្ទ descendre, monter, passer, rentrer, retourner, sortir ប្រើជាមួយកិរិយាសព្ទជំនួយ :

→ Avoir នៅពេលវាជាកិរិយាសព្ទ transitif ដែលវាត្រូវការ កម្មបទផ្ទាល់

→ Être នៅពេលវាជាកិរិយាសព្ទ intransitif ដែលវាមិនត្រូវការ

កម្មបទផ្ទាល់ទេ

Comparez :

- Elle a rentré les chaises qui étaient dehors, parce qu'il allait pleuvoir. ("chaise" = COD)
- Elle est rentrée à 5 heures. ("rentrer" n'a pas de COD)
- J'ai monté les valises dans ma chambre. ("valise" = COD)
- Nous sommes montés en ascenseur. ("monter" n'a pas de COD)

ខ. កិរិយាសព្ទពាក់កណ្តាលជំនួយ : គឺជាកិរិយាសព្ទ និងសំនួន កិរិយាសព្ទដែលភ្ជាប់ជាមួយ infinitif មួយ ។ កិរិយាសព្ទពាក់កណ្តាល ជំនួយបញ្ជាក់ពី :

- 1. Le futur :
 → aller + infinitif ---> futur proche
 Exemple : Le bébé va s'endormir.
 → être sur le point de + infinitif ---> futur immédiat

Exemple : L'avion est au bout de la piste ; il est sur le point de décoller. យន្តហោះទៅដល់ផ្លូវហោះឡើង វាហោះឡើង ឥឡូវហើយ ។

devoir + infinitif
Exemple : Nos amis doivent arriver à l'aéroport à

l'heure. មិត្តរបស់យើងត្រូវតែមកដល់អាកាសយានដ្ឋានទាន់ពេល ។

2. Le passé
venir de + infinitif ---> passé récent

Exemple : Est-ce que Tévi est là ? តើទេវីនៅទីនេះទេ ?

Non, elle vient de sortir. មិននៅទេ នាងទើបតែចេញ

ទៅអម្បាញ់មិញ ។

3. La durée
être en train de + infinitif

Exemple : Les élèves étaient en train de relire leur dictée, quand la cloche a sonné la fin du cours. សិស្សបានអានឡើងវិញការសរសេរតាមអានរបស់គេ នៅពេលនោះជួងទៅផ្ទះក៏បានបន្តិឡើង។

4. Le début d'une action
commencer à, se mettre à + infinitif

Exemple : Tout le monde s'est mis à rire. ទាំងអស់គ្នាក៏បានសើចឡើង។

Exemple : La salle de fête était pleine ; il pouvait y avoir 1000 personnes. ពេលនោះបន្ទប់បុណ្យពេញតែម្តង អាចមានអ្នកចូលរួមចំនួន ១០០០នាក់។

7. L'obligation
devoir + infinitif

Exemple : Tout le monde doit respecter la loi. មនុស្សទាំងអស់ត្រូវតែគោរពច្បាប់ ។

(នៅមានត)

Références :

Y. Delatour, D. Jennepin, M. Léon-Dufour, A. Matllé-Yeganeh, B. Teyssier, (1991) Grammaire du Français (COURS DE CIVILISATION FRANCAIS DE LA SORBONNE), Edition : Hachette F.L.E.

រៀបរៀងអត្ថបទ និង ប្រែសម្រួល : នី រដ្ឋា
សាស្ត្រាចារ្យបណ្ឌិតបណ្ឌាលភាសាបារាំងនៅវ.ជ.អ

5. La fin d'une action
finir de, cesser de, s'arrêter de + infinitif

Exemple : La pluie a enfin cessé de tomber.

ភ្លៀងក៏បានឈប់ធ្លាក់ ។

6. La possibilité
devoir + infinitif

Exemple : Le soleil est haut dans le ciel ; il doit être environ midi. ថ្ងៃខ្ពស់ហើយ ប្រហែលថ្ងៃត្រង់ហើយមើលទៅ។
pouvoir + infinitif